DE KONING VAN GERECHTIGHEID EN VREDE

Lezen:
Psalmen 72:1-8

Inleiding

Psalm 72 is een gebed voor de koning. Op het eerste gezicht lijkt het te gaan over het bestuur van een aardse koning, maar de woorden zijn zo ruim en hooggestemd dat zij ons verder laten kijken. Deze koning moet recht doen aan wie kwetsbaar is, de verdrukker tegenhouden en vrede brengen tot aan de einden van de aarde.

Daarmee raakt deze psalm aan een verlangen dat in ieder mensenhart herkenbaar is: wie zal werkelijk goed regeren? Wie ziet de arme, beschermt de zwakke en gebruikt macht niet voor zichzelf? Psalm 72 wijst niet in de eerste plaats op menselijke mogelijkheden, maar begint met een gebed tot God. Alleen God kan de koning toerusten met de gerechtigheid die nodig is.

Ook voor ons is dat van betekenis. Wij leven onder menselijke overheden en dragen zelf verantwoordelijkheid in gezin, werk, kerk en samenleving. Deze psalm leert ons wat rechtvaardig leiderschap is en laat tegelijk zien hoe beperkt ieder menselijk bestuur blijft. De koning naar Gods hart is uiteindelijk groter dan een gewone aardse vorst.

Bijbelstudie

De psalm begint met een gebed: God moet Zijn rechten en gerechtigheid aan de koning geven. Dat is veelzeggend. De koning bezit gerechtigheid niet uit zichzelf. Hij moet haar ontvangen. Zijn taak is niet om naar eigen inzicht te regeren, maar om Gods recht zichtbaar te maken in zijn bestuur.

Daarmee wordt meteen een belangrijke grens getrokken. Een koning is geen absolute machthebber die boven het recht staat. Ook hij staat onder God. Zijn gezag is geleend gezag. Dat geldt niet alleen voor een koning. Iedereen die verantwoordelijkheid draagt, ontvangt die positie uiteindelijk niet als persoonlijk bezit. Wie leidinggeeft, behoort zich daarom af te

Vragen

handel ik naar mijn eigen belang, of zoek ik wat recht is voor God en de mensen aan mijn zorg toevertrouwd?

Vers 2 werkt dit uit. De koning moet het volk richten met gerechtigheid en de ellendigen met recht. Rechtspreken is hier meer dan het toepassen van regels. Het betekent dat mensen bescherming krijgen tegen willekeur en onrecht. Bijzonder is dat de ellendigen afzonderlijk worden genoemd. Een samenleving wordt niet alleen beoordeeld aan de hand van de vraag of sterke mensen hun belangen kunnen behartigen. Juist de positie van de zwakke laat zien of er werkelijk recht wordt gedaan.

In vers 4 worden de kinderen van de nooddruftige genoemd. De koning moet hen verlossen, terwijl hij de verdrukker verbrijzelt. Dat klinkt krachtig. Rechtvaardigheid is niet slechts vriendelijk of meelevend; zij neemt het kwaad serieus. Wie anderen onderdrukt, mag niet ongestoord zijn gang gaan. De koning heeft de opdracht om bescherming te bieden aan wie zichzelf niet kan verdedigen.

Tegelijk is het belangrijk dat deze macht niet willekeurig wordt gebruikt. De koning ontvangt Gods rechten en gerechtigheid. Zijn optreden tegen de verdrukker is dus geen uitdrukking van persoonlijke wraak, maar van recht. Hier ligt een blijvende les voor ieder mens die invloed heeft. Macht is niet gegeven om anderen klein te maken, maar om bescherming te bieden. Wie gezag gebruikt om zichzelf te dienen, keert de bedoeling van gezag om.

De gevolgen van dit rechtvaardige bestuur worden in beelden beschreven. De bergen en heuvels zullen vrede dragen. Bergen lijken vast en onveranderlijk, terwijl vrede niet vanzelfsprekend is. Toch wordt de vrede voorgesteld als een vrucht van het bestuur van deze koning. Waar recht wordt gedaan, ontstaat ruimte voor vrede. Zonder recht blijft vrede oppervlakkig: onder de rust kan dan nog steeds angst, uitbuiting of wrok schuilgaan.

De vrede van Psalm 72 is daarom niet alleen de afwezigheid van oorlog. Het is de toestand waarin mensen veilig kunnen leven omdat het recht hen beschermt. Het is vrede die samenhangt met gerechtigheid. Dat daagt ons uit om ook in kleine verbanden verder te kijken dan uiterlijke rust. In een gezin, vereniging of gemeente kan het stil zijn zonder dat er echte vrede is. Echte vrede vraagt dat onrecht wordt gezien en dat mensen eerlijk en zorgvuldig met elkaar omgaan.

Vanaf vers 5 wordt de duur en de omvang van dit koningschap bezongen. De eerbied voor God zal blijven zolang zon en maan bestaan, van geslacht tot geslacht. De koning is dus geen voorbijgaand verschijnsel waarvan de betekenis slechts één generatie raakt. Zijn regering heeft een blijvende bedoeling: mensen brengen tot eerbied voor God.

Daarmee wordt duidelijk dat de koning zelf niet het einddoel is. Goed bestuur moet niet leiden tot persoonsverheerlijking, maar tot erkenning van God. De koning staat in dienst van Gods heerschappij. Wanneer mensen alleen naar een leider opzien, ontstaat gemakkelijk teleurstelling of afhankelijkheid. Psalm 72 richt de aandacht uiteindelijk op God, aan Wie de koning zijn gezag ontleent.

De komst van deze koning wordt vervolgens vergeleken met regen die op jong gras neerdaalt

en de aarde bevochtigt. Dat beeld spreekt van leven, verkwikking en zegen. Regen valt niet met geweld op de aarde om haar te beschadigen, maar maakt groei mogelijk. Zo hoort het bestuur van deze koning te zijn: niet verstikkend, maar levengevend; niet gericht op uitputting, maar op bloei.

In vers 7 bloeit de rechtvaardige in zijn dagen. Dat betekent niet dat ieder probleem verdwenen is of dat alle mensen vanzelf rechtvaardig worden. Wel wordt duidelijk dat Gods goede bestuur de rechtvaardigheid ruimte geeft. Mensen die het goede zoeken, hoeven niet voortdurend door onrecht te worden verdrukt. De vrede neemt toe totdat de maan niet meer is. Opnieuw klinkt hier de verwachting van een vrede die veel verder reikt dan menselijke afspraken.

Vers 8 tenslotte spreekt over een heerschappij van zee tot zee en tot aan de einden van de aarde. De koning wordt niet opgesloten in een klein gebied. Zijn invloed is universeel. In het licht van de hele psalm betekent dat niet simpelweg expansie of politieke macht. Het gaat om de verbreiding van een koningschap dat gekenmerkt wordt door recht, bescherming en vrede. De grootheid van deze koning ligt niet alleen in zijn gebied, maar vooral in de aard van zijn regering.

Voor ons blijft de vraag staan hoe wij tegenover deze koning staan. Psalm 72 tekent een koning die niet allereerst voordeel voor zichzelf zoekt, maar de ellendige opzoekt. Hij beschermt wie kwetsbaar is en bestrijdt wie anderen verdrukt. Dat beeld ontmaskert veel menselijke machtsuitoefening, ook wanneer die zich vroom of fatsoenlijk voordoet.

De psalm nodigt ons daarom uit tot gebed en zelfonderzoek. Bidden wij om leiders die Gods gerechtigheid zoeken? Zijn wij bereid ons eigen handelen aan dat recht te toetsen? En verlangen wij werkelijk naar een vrede die uit gerechtigheid voortkomt? Wie deze psalm leest, wordt niet alleen aangesproken als onderdaan, maar ook als iemand die zelf invloed heeft. In welke positie u ook staat: uw woorden en beslissingen kunnen anderen verdrukken of juist beschermen.

Psalm 72 laat ten slotte een hoopvol perspectief zien. De wereld wordt niet overgelaten aan willekeur en geweld. Er is een koning in beeld die recht doet, vrede brengt en Gods eer zoekt. Zijn heerschappij is zó volmaakt en omvattend dat zij de grenzen van een gewone aardse regering overstijgt. Daarom mag deze psalm ons verlangen naar rechtvaardigheid verdiepen en ons leren uitzien naar het koningschap waarin Gods recht en vrede volkomen zichtbaar zijn.

VRAGEN:
1. Waarom begint Psalm 72 met een gebed dat God de koning Zijn rechten en gerechtigheid geeft?
2. Wat betekent het dat de koning juist de ellendigen en nooddruftigen moet beschermen?
3. Waarom hoort het verbrijzelen van de verdrukker bij rechtvaardig koningschap?
4. Hoe hangen vrede en gerechtigheid in deze psalm met elkaar samen?
5. Wat leert het beeld van regen op het nagras over de manier waarop deze koning regeert?
6. Waardoor wordt duidelijk dat het koningschap in deze psalm niet op zelfverheerlijking gericht

is?
7. Wat betekent de heerschappij van deze koning van de zee tot aan de einden der aarde?
8. Waar wordt u in uw eigen verantwoordelijkheid aangesproken door Psalm 72?